

Motion till riksdagen
2005/06:N437

av Eva Flyborg m.fl. (fp)

En ny näringspolitik i globaliseringens tid

Motionen delad mellan flera utskott

1 Sammanfattning

Den pågående globaliseringen i världsekonomin påverkar Sverige alltmer. Enligt en undersökning av Svenskt Näringsliv har närmare 120 000 arbeten försvunnit netto från Sverige på grund av utflyttning de senaste fem åren och mer än 300 000 arbeten hotar att försvinna de närmaste fem åren.

Om jobb och välfärd ska tryggas i Sverige på sikt krävs det både politiska omprövningar och hårt arbete. I denna motion redovisar vi i Folkpartiet de politiska förslag som krävs för att Sverige åter ska bli ett land som sjuder av nyföretagande och där nya bärkraftiga jobb ersätter de som försvinner.

Fel! Okänt namn på

2 Innehållsförteckning

1	Sammanfattning.....	1
2	Innehållsförteckning	2
3	Förslag till riksdagsbeslut.....	3
4	Sverige och turboglobaliseringen	5
4.1	Sverige kan möta utmaningen	5
4.2	Fler nya företag – vägen till fler jobb	6
5	Folkpartiets program för fler och växande företag	7
5.1	Fler måste vilja bli företagare	7
5.2	Stöd nya idéer	7
5.3	Öppna fler affärsmöjligheter.....	8
5.3.1	Underlätta tjänsteexporten	8
5.3.2	Öppna en vit marknad för hushållstjänster	8
5.3.3	Öppna de offentliga monopolen	9
5.4	Gör det lättare att få fram startkapital.....	9
5.4.1	Återställ förmånsrätten	10
5.4.2	Statligt riskkapital.....	10
5.5	Gör det enklare att bli företagare	10
5.5.1	F-skatt för alla.....	10
5.5.2	Ta bort regelkrånglet	11
6	Övriga delar i en slagkraftig ny näringspolitik	11
6.1	Vårda konkurrensen.....	11
6.1.1	Konkurrens ger tillväxt.....	12
6.1.2	Åtgärder för mer konkurrens	12
6.1.3	Kriminalisera kartellsamarbete	12
6.2	Avveckla de statliga bolagen	13
6.3	Energien är en välståndsbildande kraft.....	13
6.4	En offensiv forsknings- och utbildningspolitik.....	14
6.5	Främja kvinnors företagande	14
6.6	En bättre turistpolitik skapar nya arbeten	15
6.6.1	Marknadsför Sverige bättre	15
6.6.2	Formulera mål för turistpolitiken.....	16
6.6.3	Infrastruktur.....	16
7	Anslagsfrågor för utgiftsområdena 19 och 24	17

3 Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att förändra attityderna till företagande samt att stödja uppfinningar och patent.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att på olika sätt underlätta för en framväxande tjänstesektor.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att återställa bankers och kreditinstituts förmånsrätt vid företagsinteckningar.¹
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att göra det enklare att vara företagare.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att stärka konkurrensen och kriminalisera kartellsamarbete.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att inrätta ett kvantitativt mål för statens turistsatsningar.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att turistpolitiken bör ha som mål att turismen skall ge ett större utbyte till den lokala ekonomin och att turismutvecklingen bör vägas in vid planeringen av lokala infrastrukturinvesteringar.
8. Riksdagen anvisar med följande ändringar i förhållande till regeringens förslag anslagen under utgiftsområde 24 Näringsliv enligt uppställning:

Anslag	Regeringens förslag	Anslagsförändring
38:1 Verket för näringslivsutveckling: Förvaltningskostnader	217	-105
38:2 Näringslivsutveckling m.m.	274	-75
38:3 Institutet för tillväxtpolitiska studier: Förvaltningskostnader	76	-25
38:4 Turistfrämjande	101	+10
38:16 Konkurrensverket	85	+25
38:17 Konkurrensforskning	7	+6
38:19 Kostnader för omstrukturering och genomlysning av statliga ägda företag m.m.	23	-23
38:20 Kapitalinsatser i statliga bolag	1	-1
38:23 Utvecklingsprogram för ökad konkurrenskraft	200	-200
40:5 Åtgärder på konsumentområdet	7,5	+10
26:1 Vinnova: Förvaltningskostnader	118	-40
Summa för utgiftsområdet	4 199	-418

Fel! Okänt namn på

9. Riksdagen anvisar med följande ändringar i förhållande till regeringens förslag anslagen under utgiftsområde 19 Regional utveckling enligt uppställning:

Anslag	Regeringens förslag	Anslagsförändring
33:1 Allmänna regionalpolitiska åtgärder	1461	-700
33:4 Glesbygdsverket	26	-13
33:6 Insatser med anledning av försvarsomställningen	300	-300
Summa för utgiftsområdet	3 333	-1 013

¹Yrkande 3 hänvisat till LU.

4 Sverige och turboglobaliseringen

4.1 Sverige kan möta utmaningen

På bara några år har Kina, Indien, Ryssland, Brasilien och ett antal länder i Östeuropa fullt ut blivit delar av den globala ekonomin. Effekten är dramatisk. Utbudet av arbetskraft i den integrerade globala ekonomin har fördubblats på några år. Det märks på många sätt i det svenska samhällslivet. Det förklarar varför kläder och skor har blivit så mycket billigare. Det förklarar i sin tur varför inflationen är så låg. Det förklarar i sin tur varför räntorna är så låga och varför fastighetspriserna har blivit så höga.

Den plötsliga, kraftiga produktionsökningen förklarar varför priset på olja och råvaror gått upp så mycket, så att svenska bilister får betala mer för bensinen.

Den plötsliga fördubblingen av arbetskraftsutbudet förklarar också varför så många jobb försvinner till låglöneländer. Enligt en undersökning av Svenskt Näringsliv har närmare 120 000 arbeten försvunnit netto från Sverige på grund av utflyttning de senaste fem åren och att mer än 300 000 arbeten hotar att försvinna de närmaste fem åren.

Men ännu viktigare är att det förklarar varför det har blivit svårare att upprätthålla höga löner för de hårt konkurrensutsatta jobb som finns i Sverige. Varje svensk industriarbetare, varje svensk dataingenjör – ja, ytterst varje svensk – har fått dubbelt så många konkurrenter. Och det är konkurrenter som ofta är redo att arbeta mer, mycket mer, för en femtedel eller tiondel av lönen.

Detta är den största förändringen av världsekonomin på årtionden. Och det är svårt att tro att det kan ske något av samma magnitud på lång, lång tid. Det här oroar många svenskar. Många anställda i industrin – i Kumla och Västerвик, i Nynäshamn och Skåpafors, i Trelleborg och Luleå och på många andra orter – har själva fått uppleva hur deras jobb bokstavigt har flyttats utomlands.

Ingenting tyder på att konkurrenstrycket kommer att avta. Oroliga människor blickar mot sina politiker. Hittills har svaren inte varit särskilt övertygande. Hur ska vi hantera den helt nya, till synes förödande konkurrensen? Ska vi anpassa våra lönenivåer till de nya konkurrenterna? Ska vi gå ned till baltisk nivå och ge 10 000 kr i månaden till en civilingenjör på Ericsson i Mölndal? Eller måste vi ned till kinesisk nivå och ge honom eller henne 5 000 kr i månaden? I så fall har vi inte heller längre råd med högre löner för lärare eller vårdbiträden. Det är ingen lösning som tilltalar Folkpartiet. Vi vill inte ha låglönekonkurrens.

Ska vi istället slakta våra välfärdssystem? Ska det bli som i Kina – att bara den som kan arbeta hårt får mat på bordet och sjukvård? Så att den som blir sjuk får hoppas på allmosor och vi får se tiggare på gatorna?

Ska vi istället släppa hänsyn till miljön? Ska vi chansa på att växthuseffekten inte är så allvarlig? Ska vi testa rostiga enkelskroviga oljetankers i våra skärgårdar för att det lite, lite stärker våra möjligheter att priskonkurrera med kinesiska och indiska rederier? Nej, inte heller det alternativet lockar någon av oss.

Fel! Okänt namn på

Med många stängda utvägar kan det tyckas nattsvart för Sverige. Men vi är övertygade om att det finns betydligt bättre lösningar. Det finns andra metoder att handskas med den stenhårda konkurrensen.

Vi ska inte vara billigare – men bättre! Konkurrenter är också konsumenter. Med högre standard följer en köpstark medelklass som efterfrågar kvalitetsprodukter.

Sverige är illa ute om vi inte inser att läget är förändrat. Men vi kan klara den nya konkurrensen om vi verkligen bestämmer oss för det och inser att det kräver en del smärtsamma omprövningar och en hel del hårt arbete. Vi kan bli så välutbildade, så flitiga, så företagsamma som behövs. Vi har gjort det förr, vi kan göra det igen.

Nya tider kräver dock nya lösningar. Sverige behöver en ny industripolitik.

4.2 Fler nya företag – vägen till fler jobb

Sverige var länge ett företagsamt land. Tyvärr har så inte varit fallet under de senaste decennierna. Sedan mitten av 1990-talet har antalet företag ökat i Sverige. Men den ökningen innehåller tyvärr bara luft. På grund av skatteskal och andra redovisningstekniska skäl har vissa människor valt att starta fler företag. Antalet företagare har däremot inte blivit fler. År 2004 fanns det 405 000 företagare i Sverige, vilket var 12 000 färre än 1994.

Sverige har idag det lägsta nyföretagandet i Norden och är på väg att få den äldsta kåren företagare i Europa. Var tredje företagare kommer att pensioneras inom 10 år och med dem riskerar en stor del av småföretagen att också pensioneras bort. Regeringens egen myndighet Nutek räknar med att det behöver startas minst 10 000 fler företag varje år för att få en rimlig återväxt av småföretagande och för att kompensera för de arbetstillfällen som stadigt försvinner från de större industriföretagen.

Förutsättningar för fler nya företag är nyckeln till en god utveckling överallt i landet. De regioner i landet där det finns många småföretag och där många nya företag fortfarande startas är samma regioner där både arbetslöshet, sjukskrivningar och förtidspensioner är de lägsta i landet.

Denna motion redovisar en del av de politiska åtgärder som är nödvändiga för att skapa de ytterligare minst 10 000 nya företag som krävs varje år för att trygga sysselsättning och välfärd på sikt. Om vi kan ta vara på våra goda förutsättningar kommer Sverige inom några år att bli ett land som åter sjuder av nyföretagande och där nya och bärkraftiga jobb ersätter de arbeten som flyttat.

5 Folkpartiets program för fler och växande företag

5.1 Fler måste vilja bli företagare

Svenska folket tycker om småföretag men få vill själva bli företagare. Bara 4 procent av alla svenskar i arbetsför ålder i Sverige är engagerade i ett nytt eller ett relativt nytt företag. I USA är motsvarande andel 12 procent och i Danmark drygt 6 procent.

När EU-kommissionen jämförde attityderna till eget företagande i de olika medlemsländerna hamnade Sverige långt ned. Bara drygt 30 procent av de tillfrågade skulle hellre vilja vara företagare än anställda och över 60 procent hade aldrig ens kommit på tanken att bli företagare.

Människors grundattityder och livsval formas tidigt. Eget företagande borde kunna vara ett lika intressant och naturligt framtidsval som en anställning för nya generationer. Därför tycker Folkpartiet att kunskaper om entreprenörskap och eget företagande måste integreras i skolutbildningen och att elever tidigt ska få möjlighet att prova på eget företagande.

Olika insatser för att sprida kunskaper om företagande bland unga visar att det är möjligt att intressera fler människor för att bli företagare. Tio år efter att projektet ”Ung företagsamhet” startades för att intressera gymnasieelever för nyföretagande hade var femte deltagare ett eget företag med i genomsnitt sex anställda. Föreningen Snilleblixarna, som arbetar för att stimulera företagande bland grundskoleelever, är ett bra exempel.

5.2 Stöd nya idéer

Varje företag börjar med en människa och en idé. Därför är det viktigt att stödja uppfinnare både i idéstadiet och vid realiserandet av idén. Det saknas inte företagsidéer i Sverige. Enligt Europeiska patentkontoret (EPO) är svenskarna bland de mest innovativa i Europa räknat efter antalet ansökningar om nya patent i relation till befolkningsstorleken. Idéer och patentansökningar leder normalt till att företag startas. I Sverige sker detta dock i mindre utsträckning än i andra länder. Våra goda idéer blir patent och arbetstillfällen i andra länder i stället för i Sverige. Denna utveckling måste hejdas. En viktig faktor för svensk innovationsverksamhet är att det ska vara enkelt och smidigt att ansöka om patent. Med den inre marknaden i EU och en alltmer gränslös värld är det också naturligt med ett allt större internationellt patentsamarbete. Sverige måste med full kraft bidra till att arbetet med att införa ett gemenskapspatent för hela EU fullföljs. Inom ramen för det pågående EU-arbetet för skydd mot intrång i immateriella rättigheter bör Sverige också uppmärksamma behovet för innovatörer att via försäkringar skaffa sig ekonomiska möjligheter att driva patentintrångsprocesser. Det bör därför utredas om det är möjligt att under konkurrensneutrala former införa någon form av europeisk patentintrångsförsäkring på kommersiell grund.

Fel! Okänt namn på

Folkpartiet anser att flera saker måste göras för att stödja uppfinnare och patent. Några ytterligare förslag skulle kunna vara:

En större andel av befintliga statliga medel ska avsättas till bidrag och villkorslån för idéutveckling i ett tidigt skede.

Stipendier till fria uppfinnare som vill jobba heltid med att utveckla uppfinningar.

Det är viktigt att uppfinnartanken finns redan tidigt i livet. Därför anser vi att det är viktigt att stödja andra föreningar och nätverk, t.ex. ”Snilleblixterna” som ideellt arbetar för att göra unga människor mer positiva till eget uppfinnande och företagande.

5.3 Öppna fler affärsmöjligheter

Vilja och idéer behöver plats för att frodas. Sverige är en öppen ekonomi med färre regleringar och hinder än i många andra länder. Men det finns fortfarande områden som kan öppnas mer för företagande.

5.3.1 Underlätta tjänsteexporten

Tjänstesektorn utgör sedan länge huvuddelen av den svenska ekonomin. Drygt 40 procent av alla sysselsatta arbetar inom den privata tjänstesektorn. Den privata tjänstesektorn har länge varit den expanderande delen av ekonomin även om en del av den kunskapsintensiva tjänstesektorn är beroende av industrin för sin verksamhet.

En politik för fler och växande företag måste därför vara inriktad på att öppna nya affärsmöjligheter för expanderande tjänsteföretag.

Den första vägen går via den internationella tjänstehandeln. Sverige är ett litet exportberoende land och vi har länge klarat oss bra genom att sälja råvaror och industrivaror utomlands. Integrationen inom EU ger nu nya möjligheter för svenska tjänsteföretag att expandera internationellt.

Det är viktigt att de nationella regler som hindrar en friare konkurrens på tjänstemarknaden tas bort. Folkpartiet stödjer därför EU:s tjänstedirektiv och tycker att det är beklagligt att den svenska regeringen, tillsammans med flera andra europeiska regeringar, är mer intresserad av riskerna med en friare tjänstehandel än av de stora möjligheter som den skulle öppna för Sverige.

5.3.2 Öppna en vit marknad för hushållstjänster

Mellan 60 och 70 procent av kostnaderna för en tjänst i Sverige utgörs av skatter och sociala avgifter. Detta bromsar framväxten av tjänsteföretag och fler riktiga arbeten i tjänstesektorn. I synnerhet gäller det tjänsteproduktion riktad till privatpersoner som betalar med redan beskattade medel.

De höga skatterna och sociala avgifterna har drivit upp priset på vita hushållstjänster till en nivå som de flesta privatpersoner inte anser sig har råd att betala. Incitamenten för att istället betala svart är stora och sannolikheten att bli upptäckt är liten. Folkpartiet vill öppna upp en verklig marknad för vita

hushållstjänster genom en skattereduktion som gör det möjligt för hushåll att köpa vita tjänster för hälften av dagens kostnad.

5.3.3 Öppna de offentliga monopolen

30 procent av de svenska tjänsterna produceras inom den offentliga sektorn. Det handlar framförallt om vård, omsorg och utbildning. Det är en stor brist att lejonparten av dessa tjänster inte är utsatt för konkurrens.

Mer än 80 procent av kommunernas verksamhet består av tjänster som inte kan betraktas som myndighetsutövning. Möjligheten att producera dessa i konkurrens är mycket stor. Ändå sker detta i väldigt liten utsträckning idag. I dag driver svenska kommuner och landsting i genomsnitt 90 procent av sin verksamhet i egen regi.

Att öppna mer av den offentliga tjänstesektorn för konkurrens skulle ge stora möjligheter för nyföretagande inom verksamheter som det med all säkerhet kommer att finnas en ökad efterfrågan både inom och utom Sverige. I takt med att de flesta utvecklade länders befolkningar blir allt äldre växer behovet av sjukvård och omsorgstjänster. Kunskap om hur denna kan organiseras och utföras på ett effektivt sätt kommer att bli värdefull på en internationell marknad.

- De lagar och bestämmelser som har kommit till för att hindra alternativ till den offentliga produktionen av tjänster måste tas bort.
- Folkpartiet vill också införa fler pengssystem för att underlätta externa utförare att erbjuda alternativ inom vård och omsorg.
- Folkpartiets företrädare i kommuner och landsting kommer att arbeta för att en utmaningsrätt införs i så många av Sveriges kommuner och landsting som möjligt.
- De ramavtal och den samordnade upphandling som sker idag måste användas mer restriktivt så att inte enbart stora aktörer kan delta i offentlig upphandling.
- Det är inte heller rimligt att kommuner och landsting använder offentliga medel för att driva privat näringsverksamhet som konkurrerar ut privata företag.

5.4 Gör det lättare att få fram startkapital

En förutsättning för att det ska bildas nya företag och för att dessa ska kunna växa är att det finns tillgång till investeringskapital. Det handlar både om privatpersoners möjligheter att spara ihop till ett eget startkapital och tillgång till krediter från banker och andra låneinstitut.

Att sänka eller ta bort skatter på personligt sparande ger fler människor möjlighet att satsa pengar i ett eget företag. Skatteförändringar som gör det lättare för företag att bygga upp ett eget kapital ökar deras möjligheter att växa. Folkpartiet är överens med övriga partier i alliansen om att genomföra sådana skatteförändringar. Dessa beskrivs ingående i vår skattepolitiska motion.

Fel! Okänt namn på

5.4.1 Återställ förmånsrätten

Bankerna är de viktigaste finansiärerna av mindre företag. Deras genomsnittliga utlåning till icke-finansiella företag har de senaste åren legat på mellan 600 och 650 miljarder kronor.

I juli 2003 ändrade riksdagen i förmånsrättslagen. En av de viktigaste förändringarna var att begränsa bankernas förmånsrätt vid konkurser från 100 procent till 55 procent av fordringarna. Tanken med förändringen var bl.a. att den skulle göra det lättare att rekonstruera företag efter konkurser.

Tyvärr har förändringen, som Folkpartiet befarade, försämrat möjligheterna för många små företag att få krediter. I en utvärdering från regeringens egen myndighet ITPS framgår att förändringen av förmånsrätten har haft en klar negativ inverkan på bankers vilja att ge krediter till mindre företag.

Banker och andra kreditinstitut vill numera i många fall ha extra säkerheter av små företag för att förlänga befintliga lån. Mycket tyder på att problemen är extra stora för mindre företag utanför storstäderna där fastigheter är mindre värda som säkerheter vid lån.

Folkpartiet vill därför återställa den gamla förmånsrätten så snart som möjligt. Detta bör riksdagen ge regeringen till känna.

5.4.2 Statligt riskkapital

Staten är en liten finansiär av privata företagsidéer men har en roll som finansiär för nya företagsidéer i ett skede då riskerna är för stora för att banker och andra privata finansiärer ska vara intresserade. Den totala utlåningen från Almi uppgick 2004 till 2,6 miljarder kronor fördelade på 12 000 lån. Folkpartiet ser gärna att fler företag får tillgång till offentligt riskkapital men anser att det i så fall är bra med viss privat medfinansiering för att gallra fram affärs-mässiga idéer.

5.5 Gör det enklare att bli företagare

5.5.1 F-skatt för alla

I dag finns det regler som stänger ute många entreprenörer som vill starta eget och få en F-skattsedel. Reglerna innebär att företagaren inte tidigare bör ha varit anställd hos uppdragsgivaren, inte använder uppdragsgivarens utrustning, inte har få kunder som anlitar företagets tjänster under långa perioder, inte bedriver ekonomisk verksamhet av "allmän karaktär" och har en låg ekonomisk risk. Detta är krav som verkar gjorda för att hindra nyföretagande inom tjänstesektorn. Folkpartiet anser att alla som vill ska kunna få ut en F-skattsedel för att kunna bedriva verksamhet i egen regi, givetvis under förutsättning att man inte har näringsförbud eller skatteskulder.

5.5.2 Ta bort regelkrånglet

Det är krångligt att vara företagare idag. Regelverket är omfattande och invecklat, och för varje år som går läggs nya regler till de gamla. Svenska företag ska idag rätta sig efter mer än 20 000 sidor med företagsregler och fylla i över 90 miljoner blanketter varje år. Ett svenskt företag med färre än 20 anställda har kostnader för att administrera skatte-, arbetsmarknads- och miljöreglerna på ca 30 000 kr per anställd varje år. Statens egen företagsmyndighet, Nutek, har räknat fram att företagens direkta administrativa kostnader för regelverket i dag uppgår till mellan 60 och 70 miljarder kronor varje år.

Ovanpå detta måste man lägga den samhällsekonomiska kostnaden för regelkrånglet i form av företag som aldrig startas, investeringar som aldrig görs och arbetstillfällen som inte skapas. I Holland har regeringen uppskattat att den övriga samhällsekonomiska kostnaden för regelkrånglet är lika stor som den administrativa bördan. I Sveriges fall skulle det betyda att regelkrånglet kostar samhälls ekonomin mellan 120 och 140 miljarder kronor varje år.

Regeringen har länge talat om att minska regelbördan. Men förutom ett ambitiöst kartläggningsarbete har väldigt lite hänt. Några mindre regler har försvunnit eller blivit enklare men samtidigt har nya kostsamma regelverk införts.

Folkpartiet lovar att på fyra år minska de svenska företagens administrativa kostnader för de offentliga regelverken med en fjärdedel. Stora befintliga regelverk måste göras enklare. De förenklingar som har högst prioritet är:

- Redovisningsreglerna för små företag.
- Reglerna för redovisning och inbetalning av moms.
- Miljöbalken som måste göras enklare utan att miljökraven blir lägre.

Men det är minst lika viktigt att se till att inte nya dyra regler ersätter de som försvinner. Det finns tyvärr en tro bland politiker att man kan lösa de flesta problem med nya regler och att man för sällan tar reda på om kostnaden för den regel man vill införa är rimlig i förhållande till vad man vill uppnå.

Folkpartiet vill att alla nya lagar och regler som berör företagen ska granskas av ett utomstående organ innan de får träda ikraft. Granskningen ska se till att inga nya regler får införas utan att de utformats så att de uppnår sitt syfte på enklaste sätt. Denna uppgift ska läggas på ett nytt offentligt organ med samma oberoende ställning som lagrådet. Detta organ ska arbeta under en begränsad tid.

6 Övriga delar i en slagkraftig ny näringspolitik

6.1 Vårda konkurrensen

En viktig orsak till att Sverige placerar sig dåligt i den s.k. välfärdslistan är det höga prisläget, till följd av bristande konkurrens och delvis omfattande regle-

Fel! Okänt namn på

ringar. Enligt Konkurrensverket ligger den svenska prisnivån för den privata konsumtionen nästan 20 procent över den genomsnittliga nivån inom EU. En strategi för att öka det ekonomiska väståndet i Sverige i jämförelse med andra länder måste innehålla ett antal reformer för att öka den inhemska konkurrensen samt sänka det allmänna prisläget, som också i stor utsträckning beror på höga skatter. En hel del viktiga avregleringar har redan gjorts i Sverige, men inom en del sektorer, t.ex. detaljhandel och tjänsteproduktion, är konkurrensen fortfarande bristfällig. Den typ av tjänster som produceras inom den offentliga sektorn har inte heller öppnats för tillräcklig konkurrens.

6.1.1 Konkurrens ger tillväxt

En vital konkurrens skärper effektiviteten och ökar väståndet. Insatser för att främja konkurrensen är därför viktiga inslag i en politik för att stärka Sveriges utvecklingskraft. En effektiv konkurrens gynnar alltid i första hand konsumenterna, och konkurrensen är den kanske viktigaste drivkraften till teknisk utveckling och ekonomisk tillväxt. En fungerande och sträng konkurrenslagstiftning är därför viktig för att en effektiv konkurrens ska råda i det privata näringslivet.

Staten ska sätta ramar och övervaka spelreglerna på marknaden. Men om staten agerar såväl domare som spelare på marknaden är risken stor att konkurrensen snedvrids. Därför är Folkpartiet kritiskt till det stora statliga ägandet av bolag och menar att dessa ska säljas ut så fort de marknadsmässiga förutsättningarna medger.

6.1.2 Åtgärder för mer konkurrens

En politik som stärker Sveriges konkurrenskraft och ger förutsättningar för högre tillväxt måste innehålla åtgärder för att stärka konkurrensen. I en särskild konkurrensmotion lägger Folkpartiet fram förslag på konkreta åtgärder för att stärka konkurrensen:

- Konkurrenslagen ska göras effektivare.
- Konkurrensverkets roll ska stärkas genom mer pengar till verket.
- Privata entreprenörer ska ges möjlighet att konkurrera på lika villkor med offentliga utförare.
- Åtgärder ska genomföras för att underlätta tillträde till marknader för nya företag.
- Staten ska sälja ut sina bolag.
- Kommunala stöd som snedvrider konkurrensen mellan företag ska tas bort.

6.1.3 Kriminalisera kartellsamarbete

Kartellbildning är mycket skadlig för samhällsekonomin och måste betraktas som en brottslig handling. Det finns ett starkt konsumentintresse av att olagliga karteller bekämpas effektivt. I slutändan är det alltid konsumenterna som får svara för kostnaderna för en ineffektiv konkurrens i form av högre priser eller sämre utbud. Karteller innebär också en orättmätig förmögenhetsöverföring från konsumenterna till de företag som bryter mot konkurrenslagen.

Därför anser Folkpartiet att karteller ska kriminaliseras och vitesbeloppen kraftigt höjas.

6.2 Avveckla de statliga bolagen

Folkpartiet anser att staten inte ska äga företag. Detta sköts bäst av den privata marknaden. Ger sig det offentliga in i ägande av företag riskerar konkurrensen att försämrats, inte minst mot bakgrund av att staten kan skjuta till i princip obegränsat med kapital till sina bolag om så skulle behövas. Flera oberoende organ såsom Riksrevisionen samt riksdagens konstitutionsutskott har också kritiserat staten som bolagsägare.

Folkpartiet föreslår att de statliga bolagen ska säljas. Vissa kan säljas omgående medan andra först måste omstruktureras för att kunna säljas. Systembolaget har dock en central samhällsnyttig roll och ska finnas kvar i statlig ägo. Vår politik för de statliga bolagen beskrivs närmare i en särskild motion.

6.3 Energin är en välståndsbildande kraft

God tillgång på energi är en förutsättning för välstånd. Elektricitet är mycket viktig bl.a. för industrin, handeln, jordbruket, servicenäringarna och hushållen, dvs. för hela vårt samhälle.

För oss liberaler är det självklart att en rationell energipolitik bäst främjas genom fri energiproduktion precis som i ekonomin i övrigt. Staten ska ställa krav på hälsa, säkerhet och miljö och kontrollera att kraven uppfylls samt främja forskning och utveckling. Men staten ska inte förbjuda någon specifik teknik för energiproduktion, om den uppfyller miljö- och säkerhetskraven.

Folkpartiet anser inte att energiproduktionen ska styras av politiska beslut utan av konsumenterna. Därför vill Folkpartiet att:

- Kärnkraften ska utnyttjas under hela sin tekniska och ekonomiska livslängd.
- De politiska hindren för en fortsatt och utvecklad användning av kärnkraft tas bort.
- Samhällets beredskap för att klara tillfälliga kriser inom försörjningen förbättras.

Den energipolitik som förs av regeringen i Sverige idag präglas av dubbelmoral och inkonsekvens. Väl fungerande kärnkraft ska stängas av och ersättas med smutsig kolkraft från Tyskland. Det senaste är att en kabel ska byggas till Finland för att kunna importera finsk kärnkraftsel för att klara den svenska energiförsörjningen.

Vår politik på energiområdet beskrivs närmare i en särskild motion.

Fel! Okänt namn på

6.4 En offensiv forsknings- och utbildningspolitik

Utbildningsnivån hos befolkningen blir allt viktigare för att ett land ska kunna hävda sig och utvecklas. Människor kommer i framtiden att behöva utbilda sig många gånger under sin livstid då metoder, teknik och kunskap snabbt blir inaktuella. Den hårda konkurrensen på exportmarknaden kräver att våra produkter innehåller en hög teknisk och kvalitativ nivå.

Kunskapens roll som motor i den ekonomiska utvecklingen blir allt större. Det är nya idéer, kreativt entreprenörskap och innovationer som skapar förutsättningar för tillväxt och välbefinnande. Att ha en kvalitativt högtstående forskning är, i det perspektivet, centralt.

Det gäller, på längre sikt, den fria grundforskning som bedrivs vid landets universitet och högskolor. I den forskningsmotion som Folkpartiet tidigare i år lade fram tillsammans med övriga partier i den borgerliga alliansen redovisar vi offensiva satsningar för förnyelse och utveckling av den svenska universitetsforskningen. Bland annat satsar allianspartierna 2 miljarder kronor extra på forskning genom höjda fakultetsanslag.

På kort sikt är den tillämpade, behovsstyrda och mer industrinära forskning, som ofta bedrivs utanför universitetssfären, också viktig för att skapa ett dynamiskt näringslivsklimat. Inte minst är det värdefullt att utveckla formerna för samverkan med företag, organisationer och offentliga myndigheter. Kontakterna mellan forskningsinstitut och de platser där forskningsresultaten ska omsättas i praktiken måste bli bättre och platser där forskare, entreprenörer och beslutsfattare kan mötas måste skapas.

Den entreprenörsutbildning som finns vid några högskolor har visat sig vara ett viktigt inslag för ett bättre företagsklimat. Denna utbildning bör spridas till fler högskoleorter. För att stimulera kommersialiseringen bör staten därför gynna de högskolor och universitet som erbjuder sina forskare belöningar. Vi vill se ett belöningsystem genom ”vinstdelningspaket” i vilka forskaren erbjuds royaltyn, delägarskap eller optioner i ett eller flera företag. På samma sätt som anslagen till grundutbildningen bör styras av hur många studenter som lärosätena lockar till sig, borde också de universitet som knoppar av flest framgångsrika företag kunna få högre anslag till sin forskningsverksamhet.

6.5 Främja kvinnors företagande

I dag startas cirka vart tredje företag av en kvinna. Statistik på området visar att det skett en generell uppgång gällande nyföretagandet för kvinnor. Vi liberaler är dock inte nöjda förrän det uppnåtts en större jämställdhet på företagsområdet. En av anledningarna till att det är färre kvinnor än män som startar företag är det politiska motståndet från framför allt socialdemokrater och vänsterpartister mot privata alternativ inom de yrkesområden där kvinnor traditionellt sett har erfarenhet och kompetens. Runt 30 procent av de tjänster som produceras i Sverige finns inom utbildning, vård och omsorg. Oviljan från socialistiskt håll att bryta de offentliga monopolen och tillåta privata

alternativ innebär i praktiken att det råder ett näringsförbud för många kvinnor. Vi liberaler tycker inte att Sverige har råd att vara utan den kompetens som kvinnor besitter.

Vi vill därför avskaffa den stopplag som riksdagen infört mot vinstdrivande privata sjukhus. Folkpartiet vill också att så många kommuner och landsting som möjligt inför en utmaningsrätt som ger enskilda entreprenörer eller anställda rätt att tvinga fram en upphandling av delar av kommunens eller landstingets verksamhet.

6.6 En bättre turistpolitik skapar nya arbeten

Turismen är en viktig framtidsnäring i vårt land. Den samlade turistnäringen – hotell och restaurang, flyg-, tåg- och bussbranscherna, resebyråbranschen, upplevelseindustrin – består av mer än 8 000 företag av olika storlek, alltifrån enmansföretag till stora hotellkedjor.

Turistnäringen – med sina olika komponenter – utgör en viktig del av Folkpartiets näringspolitik, som ger särskilt goda förutsättningar för de små och medelstora företagen. Det är i de företagen vi tror att de nya jobben kommer att kunna skapas – inte genom att ge mer och fler bidrag utan genom att undanröja hinder för tillväxt och uppmuntra det egna företagandet i alla dess former.

Turistnäringen motsvarar 2,5 procent av Sveriges BNP och skapar mer än 120 000 helårsarbeten. Dessa siffror skulle kunna bli ännu högre med en politik som uppmuntrar människor att starta företag och att anställa fler.

I stort sett hela turistnäringen tillhör tjänstesektorn, av vilken den utgör en åttondel. Den delar i alla väsentliga hänseenden sina generella förutsättningar med den övriga tjänstesektorn. De traditionella turistbranscherna är sysselsättningsintensiva och har därför relativt låg produktivitet. Höga kostnader för personal slår mycket hårt mot dessa företag.

Den höga beskattningen av arbete i Sverige har tyvärr givit näringen ett högt kostnadsläge i förhållande till utländska konkurrentländer, vilket är ett tydligt handikapp.

6.6.1 Marknadsför Sverige bättre

Sverige tillhör i dag den grupp länder i Europa som har sämst utvecklad turism. Detta trots att vi, enligt många turistexperter, har förutsättningar att vara bland de fem bästa. Vi har alltså en mycket bra produkt men lider brist på kompetens när det gäller marknadsföringen. Sverige måste på sikt intensifiera sin internationella marknadsföring av vårt land som ett unikt, vackert, spännande och variationsrikt turistland. Vi bör förstärka våra marknadsföringsaktiviteter kraftigt, med sikte på att komma i paritet med våra nordiska grannländer. Som jämförelse kan nämnas att den svenska staten satsar omkring 10 kr per invånare för marknadsföring utomlands av Sverige som turistland medan motsvarande siffror för övriga nordiska länder uppgår till mellan 30 och 50 kr.

Fel! Okänt namn på

Enligt Folkpartiets mening bör våra ambassader och konsulat ute i världen, som är en naturlig mötesplats för många i de olika världsländerna, förses med extra resurser för att marknadsföra Sverige.

Vi föreslår en ökning av anslaget till Sveriges Rese- och Turistråd på 10 miljoner kronor inom ramen för utgiftsområde 24. Det höjda anslaget ska användas för att öka samarbetet mellan Turistrådet, utrikesförvaltningen och Sveriges exportråd.

6.6.2 Formulera mål för turistpolitiken

Ett viktigt mål för turistpolitiken är att göra Sverige mer känt i världen och öka antalet turister. Det kan vara svårt att ange exakt kvantitativt mål, men en möjlig målsättning kan vara att öka antalet utländska turister med minst en övernattning i Sverige med 25 procent fram till år 2010, att de utländska turisterna i genomsnitt ska tillbringa en natt mer i Sverige än de gör i dag och att de i genomsnitt ska spendera 500 kr mer per dag. I dag står de utländska gästerna på campingplatser, hotell m.m. för 23 procent av gästnätterna, motsvarande siffra i Danmark är hela 56 procent. Med ökade marknadsföringsinsatser för Sverige som turistland utomlands skulle många fler turister kunna hitta hit. Och med fler turister och ökad lönsamhet inom besöksnäringen följer också ökad tillväxt och sysselsättning.

Vad som här anförts om att inrätta ett kvantitativt mål för statens satsningar på Sverige som turistland bör ges regeringen till känna.

Turistnäringen har en stor potential när det gäller att skapa bärkraftiga verksamheter och generera lönsamhet i alla delar av vårt land. Det sysselsättningsstillskott som turistnäringen kan ge torde ha allra störst betydelse i gles- och landsbygd, och vi anser att ett annat mål för turistpolitiken bör vara att ge ett större utbyte än i dag till den lokala ekonomin.

Vad som ovan anförts om att turismen ska ge ett större utbyte till den lokala ekonomin bör ges regeringen till känna.

6.6.3 Infrastruktur

En väl fungerande infrastruktur är av avgörande betydelse för turismen. Exempelvis spelar priser på flyg- och tågresor en avgörande roll om perifera resmål ska ha möjlighet att få underlag till en lönsam turistnäring. Turismen som näringssektor missgynnas i dag av Rikstrafikens beräkningar av stöd till olika flygplatser. Turister räknas bort från underlaget till stöd, vilket uppenbarligen slår hårt mot flygplatser med hög andel turister bland resenärerna. Vägarnas standard betyder också mycket. Vi anser att turismutveckling bör vägas in vid planering av infrastrukturinvesteringar. Detta bör ges riksdagen till känna.

7 Anslagsfrågor för utgiftsområdena 19 och 24

Som ett led för att stärka konkurrensen på den fria marknaden förstärker vi anslagen till Konkurrensverket och till forskning i konkurrensfrågor. Vi höjer också anslaget för åtgärder på konsumentområdet. Det höjda anslaget på detta område ska dock fasas över till de olika organisationerna på konsumentområdet. Vi minskar anslagen till Nutek, ITPS och Vinnova i vår allmänna strävan att minska riktade samt allmänt ökande anslag till olika myndigheter.

Utgiftsområde 24 Näringspolitik, miljoner kronor

Anslag	Rege- ringen 2006	Folk- partiet 2006	Rege- ringen 2007	Folk- partiet 2007	Rege- ringen 2008	Folk- partiet 2008
38:1 Verket för näringslivsutveckling						
Förvaltningskostnader	217	-105	221	-105	226	-105
38:2 Näringslivsutveckling m.m.	274	-75	274	-75	274	-75
38:3 ITPS	76	-25	77	-25	79	-25
38:4 Turistfrämjandet	101	+10	103	+10	106	+10
38:16 Konkurrensverket	85	+25	86	+25	88	+25
38:17 Konkurrensforskning	7	+6	7	+6	7	+6
38:19 Omstrukturering och genomlysning av statliga företag	23	-23	24	-24	25	-24
38:20 Kapitalinsatser i statliga bolag	1	-1	1	-1	1	-1
38:23 Utvecklingsprogram för ökad konkurrenskraft	200	-200	200	-200	200	-200
40:5 Åtgärder på konsumentområdet	7,5	+10	18	+10	18	+10
26:1 Vinnova förvaltningskostnader	118	-40	120	-40	122	-40
Summa för utgiftsområdet	4 199	-418	4 008	-419	4 398	-419

Folkpartiet säger nej till selektiva stöd och de bör avvecklas så snart som möjligt. Därför minskar vi anslaget till allmänna regionalpolitiska åtgärder med 700 miljoner kronor.

Folkpartiet anser att Glesbygdsverket bör läggas ned. I vår regionalpolitiska motion lägger vi fram ett förslag om ett nytt samlat landsbygdsverk där glesbygdsfrågorna kommer att ingå som en del. Därmed blir det nuvarande Glesbygdsverket överflödigt. Avvecklingen inleds under år 2006 och anslaget för verket kan därmed minskas.

Fel! Okänt namn på

Utgiftsområde 19 Regional utveckling, miljoner kronor

Anslag	Rege- ringen 2006	Folk- partiet 2006	Rege- ringen 2007	Folk- partiet 2007	Rege- ringen 2008	Folk- partiet 2008
33:1 Allmänna regional- politiska åtgärder	1 461	-700	1 496	-700	1 496	-700
33:4 Glesbygdsverket	26	-13	26	-26	27	-27
33:6 Insatser med anledning av försvaromställningen	300	-300				
Summa för utgiftsområdet	3 333	-1 013	2 566	-726	2 227	-727

Stockholm den 5 oktober 2005

Eva Flyborg (fp)

Yvonne Ångström (fp)

Sverker Thorén (fp)

Hans Backman (fp)

Nyamko Sabuni (fp)

Nina Lundström (fp)